

LA LLENGUA

La connexió de la llengua amb el Dret va ésser un dels *leit motiv* més constants de l'escola històrica; són elements de la mateixa individualitat social concreta, producte d'aquella mateixa força misteriosa. La llengua és també un producte natural, no el resultat d'una convenció o de l'artifici de l'home. "Una llengua", deia Herder, "és un tot orgànic que viu, és desenrotlla i mor com un ésser vivent; la llengua d'un poble és, per dir-ho així, l'ànima mateixa d'aquest poble, feta visible i tangible." Per conèixer un poble s'ha de posseir la seva llengua; per apreciar la seva literatura s'ha de conèixer la llengua en què esta escrita. Cada nació pensa com parla i parla com pensa. Voler reformar una llengua com es canvia una llei és una empresa ridícula: prendre-li els idiotismes és prendre-li la seva fesomia original, és desfigurar-la en lloc d'embellir-la. Quan es parla de donar més dolçor a la llengua alemanya, l'únic que es demostra és el desconeixement del que és una llengua. L'alemany no és aspre, ni bàrbar; aquesta reputació li han fabricada la gent que no el parlen. Tal com l'han fet les generacions, és el motlle que s'ha construït la pensa alemanya i l'únic que li convé. Qui atempta a la llengua d'un poble atempta a la seva anima i la fereix en les fonts mateixes de la vida. S'han de cercar les riqueses de la literatura medieval; allà es troba el geni alemany abans d'ésser deformat per la influència llatina i la francesa.

Aquesta convicció sobre la naturalesa de les llengües, tan allunyada de la que dominava en els temps del renaixement clàssic, revé sempre, en una forma o altra, en els

pensadors alemanys i els que els segueixen. S'inicia, com a conseqüència d'això, l'estudi científic de les llengües, neix la filologia comparada, es treuen de la pols dels arxius els vells còdexs de llengües menyspreades, s'admiren les obres dels poetes, tant dels que feien ressonar amb sirventesos i lais d'amor les corts senyoriales del Llenguadoc i la Provença, com dels rústecs pastors de Finlàndia, tant dels que passejaven la llengua de Suàbia pels enasprats castells del a terra germànica, com dels que, amb el sac dels gemecs al coll, resseguien els clans d'Escòcia, distraient els muntanyesos del Highland amb les gestes de llurs herois llegendaris.

Totes les llengües que una llarga subjecció política mantenia ensopides sentiren acostarse una ventada vigorosa que els duia alenades d'aire respirable, i s'estremiren amb l'esgarrifança profunda de la vida que retorna. "Desperta't, déu adormit" havia cridat una veu poderosa; "desperta't, poble alemany, no et deixis arrabassar el teu *palladium*." I aqueixa imprecisió, que la por d'ésser destruïda per una llengua estrangera havia arrencat a l'ànima germànica, va ressonar per tot Europa, i els pobles esclaus es redreçaren enardits i s'aferraren amb creixent energia a les llengües pròpies. Esclata llavors a tot Europa una grandiosa renaixença literària: totes les llengües hi prenen part, i, conduïdes per la gran revolució romàntica, totes les fins llavors arraconades es fan lloc en el concert universal de les lletres. Provençals, txecs, hongaresos, flamencs, finesos, polonesos i tants i tants d'altres tornaren a honrar i treballar les llengües respectives.

A tot arreu la llengua era instrument de la resurrecció del poble. No cal pas dir, concs,

Catalunya 1714

www.racocatala.com/cat1714/

si n'és de poderós el corrent ideològic que, nodrit per deus tan fecundes, fa de llengua i nacionalitat una mateixa cosa. Ja Leibnitz observava, al començament del segle XVIII, que “els mapes fan conèixer les fites dels Estats, però no les de les nacions, que surten, al contrari, de l'harmonia de les llengües”; i després d'ell ho han dit i repetit innombrables pensadors, i ho diuen i tornen a dir encara. Els pobles mateixos així ho declaren, i tant i tan valor reconeixen a la llengua que, segons l'un, el flamenc, ***la llengua és tota la nació***; segons un altre, el magiar, ***la llengua és la mateixa nacionalitat***.

Enric Prat de la Riba

“La idea de nacionalitat”, dins La Nacionalitat Catalana (1906)